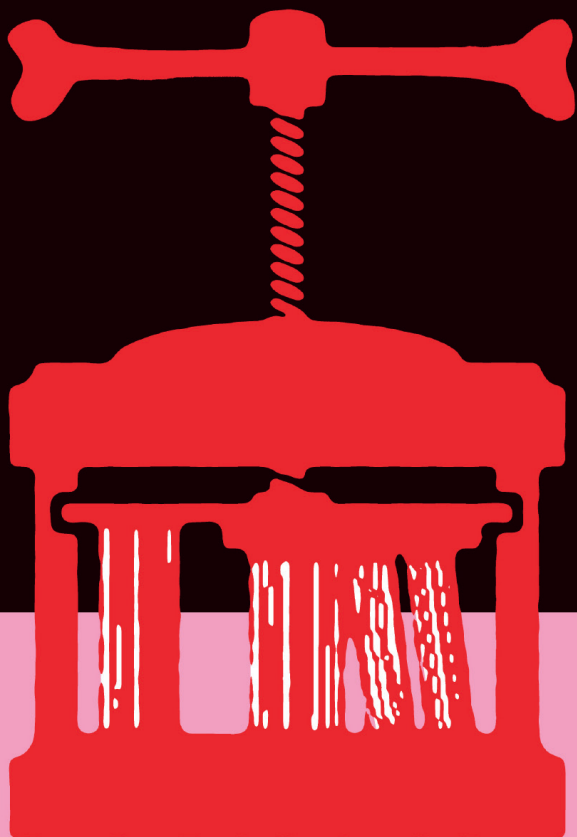

mladá fronta

kluby poezie

bohumil

hrabal

Bohumil Hrabal

kluby poezie

Mladá fronta

Na svých toulkách pražskou periferií se Vladimír Boudník setkal se skupinou mladíků, kteří jsou dojata a vzrušeni podivuhodným zákoutím, napnuli nad ten prostor bílý transparent s nápisem KLUB POEZIE. Tak vítr vzdouval ta poetická upozornění zavěšená na čtyřech tkalounech tak dlouho, než déšť a víchř plátna urval, než čas odvál i tu skupinu básnických mladíků... Fotograf Michálek tu poslední plachtu vyfotografoval u zadní zdi hostince U Erbu v Libni a já, když jsem se to letos dozvěděl, spojil jsem svoje dva libeňské texty rytmicky tak, jak je sestaven list akátového stromu, dva texty, které se do sebe zasouvají jak zips, sestavil jsem ze dvou příběhů periferijní baladu na počest těch poetických mladíků, na počest Vladimíra, a konec konců napsal jsem ten text pro všechny lidi, kteří milují pražský folklór a poezii...

Kluby poezie

1.

Třicet pět let pracuji ve starém papíře a to je moje love story. Třicet pět let lisuji starý papír a knihy, třicet pět let se umazávám literami, takže se podobám na učným slovníkům, kterých jsem za tu dobu slisoval jistě třicet metrů, jsem tedy džbán plný živé a mrtvé vody, stačí mi se maličko naklonit a tečou ze mne samé pěkné myšlenky, jsem proti své vůli vzdělán a tak vlastně ani nevím, které myšlenky jsou moje a které jsem vyčetl, a tak za těch třicet pět let jsem se propojil sám se sebou a světem okolo mne, protože já když čtu, tak vlastně nečtu, já si naberu do zobáčku krásnou větu a cucám ji jako bonbón, jako bych popíjel skleničku likéru tak dlouho, až ta myšlenka se ve mně rozplývá tak jako alkohol, tak dlouho se do mne vstřebává, až je nejen v mém mozku a srdci, ale hrká všemi mými žilami až do kořínků cév...

2.

Vladimír miloval periferii, miloval ty stále rozkopané ulice, z jejichž útrob bylo vyrváno potrubí, elektrické vedení a telefonní dráty, všechny ty černé a vzduté pruty, které objímaly svými chapadly zděšené chodce jak hadi Laokoonova sousoší, Vladimír miloval čerstvě pálené cihly a dlaždice pohozené na hromádách surové hlíny, Vladimír miloval tu odhalenou metodu vnitřností panelového velkoměsta a přirovnával ty rozkopané ulice sám k sobě a sebe ke své grafice, protože Vladimír vždycky ve zmatku nacházel řád a tvůrčí postupy, takže podle Vladimíra by bylo nejlepší spravit všechny ty kanalizace a všechna ta elektrická vedení a potrubí a spoje, ale všechno pak nechat jen tak, jen tak přemostěné fošnami a narychlo sbitými mostky, zrovna tak, jak to je u katedrály svatého Víta, když se v podzemí najde další rotunda, další kostelík...

3.

Tak jsem proti své vůli zmoudřel, a já teď jistím, že můj mozek jsou mechanickým lisem zpresované myšlenky, balíky nápadů, Popelčin oříšek je moje hlava, které vyhořely vlasy. A já vím, jak ještě krásnější časy musely být, kdy všechno myšlení bylo napsáno jen v lidské paměti, tenkrát, kdyby někdo chtěl zpresovat knihy, musel by lisovat lidské hlavy, ale i to by nebylo nic platné, proto že moje myšlenky přicházejí zvenčí, jsou vedle a potom i uvnitř člověka jak nudle v bandasce, takže Koniášové marně pálili knihy, je slyšet jen tichý smích pálených knih, protože pořádná knížka vždycy ukazuje jinam a ven. Koupil jsem si maličký sčítač a násobitel a odmocnitel, ten malý strojek ne větší než náprsní taška, a když jsem si dodal odvalu, šroubovákem jsem vypáčil zadní stěnu a radostně jsem se polekal, protože jsem uvnitř počítače našel pouze maličkou destičku ne menší než poštovní známka, ne silnější než deset listů knihy, a pak už nic jiného než vzduch, variacemi matematiky nabitý vzduch. Když očima se dostávám do pořádné knihy, když odstraním tištěná slova, tak z textu nezůstane taky víc než nehmotné myšlenky, které poletují vzduchem, spočívají na vzduchu, vzduchem jsou živeny a do vzduchu se vrací, poněvadž všechno je konec konců vzduch, tak jako je současně krev a současně není ve svaté eucharistii. Třicet pět let balím starý papír a zdánlivě nepotřebné knihy a žiji v zemi, ve které patnáct generací umí číst a psát, bydlím v bývalém království, kde bylo zvykem a posedlostí trpělivě si lisovat do hlavy myšlenky a obrazy, které přinášejí nepopsatelnou radost a ještě větší žal, žiji mezi lidmi, kteří za balík slisovaných myšlenek jsou schopni položit i život...

4.

Když se Vladimír pozdě večer navracel ze své práce, ze svých podivuhodných návštěv a setkání, uléhal oblečen do postele, v Libni, Na Hrázi věčnosti. Provázkem připevnil stahovačku nad polštář

a tak shora postříkovan elektrickým prudkým světlem psal dopisy sám sobě, svůj deník. Tenkrát psával ten svůj žurnál do ohromné knihy podobné těm, do kterých se v pivovarech zapisoval výstav piva, do kterých na jatkách komisionáři zapisovali nákup a prodej jatečního dobytka. Psal ty svoje zprávy, ne že by chtěl, ale že psát musel, protože pro Vladimíra bylo psaní součástí jeho zdraví, protože jeho písící ruka ventilovala přehřátý kotel jeho mozku. Psal za noci ten svůj deník, psal rychle tesařskou tužkou, průtočnost jeho myšlenek předbíhala o prsa techniku jeho prstů. Býval s tou knihou tak spojen, jako telefonní seznam řetězem s telefonní budkou. Tak drásal tesařskou tužkou ten svůj žurnál, zbědovaný migrenou, která mu zarážela hřeb do hlavy, podrážděným žlučníkem, který jak rozpálený klíč mu zvolna odmykal játra. Avšak čím déle psal, tím víc se světlil, tím rychleji se od něho vzdalovaly jeho nemoce a komplexy. A když do noci zakřičel ten svůj vítězný smích: Chachachachááá!, poslední vrásky mu přeběhly za uši, třesk a svár protichůdných sil dojiskřil, pracovní den se uzavřel...

5.

Třicet pět let mačkám zelený a červený knoflík mého presu, třicet pět let piju džbány piva, ale nikoliv pro pití, já mám hrůzu z opilců, já piju, abych napomáhal myšlení, abych líp se dostal do samotného srdce textů, protože to, co já čtu, to není ani pro zábavu, ani abych si ukrátil dlouhou chvíli, nebo abych dokonce líp usnul, já piju, abych ze čtení už nikdy nemohl spát, abych dostal ze čtení třesavku, protože já sdílím s Hegelem ten názor, že ušlechtilý člověk je málo šlechticem a zločinec málo vrahem a lotrem. Kdybych já uměl psát, tak já bych napsal knihu o větším štěstí a větším neštěstí člověka, protože já jsem se knihami poučil, že nebesa nejsou humánní a člověk, kterému to myslí, také není humánní, ne že by nechtěl, ale odporuje to správnému myšlení. Pod mýma rukama v mém mechanickém lisu hynou vzácné knihy

a já tomu proudu a průtočnosti nemohu zabránit. Nejsem nic, než něžný a citlivý řezník. Knihy mne naučily zálibě a radosti z pustošení, miluji proto průtrže mračen a demoliční čety, postávám celé hodiny, abych se dočkal, až pyrotechnici zpražím pohybem, jako by pumpovali gigantické pneumatiky, vyhazují celé bloky domů, celou ulici, nemohu se do poslední chvíle vynadávat na ty první vteřiny, které nadzvednou všechny cihly a kameny a trámy, aby pak nastala ta překrásná chvíle, kdy domy se sesouvají tiše jak hedvábné dívčí šaty, jak oceánský parník, když po výbuchu kotlů jde rychle na mořské dno...

6.

Ten čas před čtvrtstoletím, kdy Vladimír za noci psal svůj deník, bydlel jsem ve vedlejším pokoji, bývalé kovářské dílně, a i já jsem se proklovoval do jiných oblastí psaní a chápání, překonával jsem i automatismus návratem k zážitku a události. A tak jsme na sebe ten čas s Vladimírem křičili, každý jsme stáli na prahu svého pokoje a přes chodbičku jsme jeden druhého polívali kbelíkem pomelí, lískali jsme jeden druhému po tváři vnitřnostmi, které jsme jeden druhému vyrvali, hulákali jsme na sebe za zaprásknutými dveřmi skrze zdi, a nejen skrz cihly, ale i přes bloky baráků, ze Žižkova do Libně a nazpátek, aniž bychom věděli, že jeden jdeme čehý a druhý hot. Ten čas Vladimírek raději schovával moji sekýrku a já jsem zamykal jeho kuchyňský nůž. Ale mýlil by se každý, kdo by si myslel, že jsme se neměli rádi! Za čtyřiaadvacet hodin po psychickém pogromu jsme už zase do sebe lili pivo u Hausmannů, Vladimír okouzloval hosty a zatahoval je do svých hovorových lahůdek, a i ty, kteří stáli v bačkorách u výčepu, nebo si přišli pro pivo do džbánu. To potom jsme kráčeli večerní periferií a zvolna jsme se vraceli k výtvarným problémům, zírali jsme na Prahu z Pražáčky nebo Šlosberku, oči se nám třpytily odrazem té poetické Prahy, nikdy jsme se nemohli nasytit těmi neuchopitelnými

pohledy na elektrickým světlem vyšňořenou metropolí. A ve Vladimírově pokoji jsme se dokrmili pohledem do mikroskopu, který nás uváděl v nadšení svým zákonitým pohybem v miliardostěnné hmotě. A moje sekyrka už zase stála v předsíni a Vladimírův nůž ležel přátelsky na jeho stole...

7.

Tak stojím v mračnu prachu a v hudbě praskotu a myslím na svoji práci v hlubokém sklepení, ve kterém stojí můj pres, třicet pět let pracuji ve světle žárovek, nad sebou slyším, jak dvorem nade mnou se procházejí boty, a otvorem ve stropě jak z nebes se sypou rohy hojnosti, obsahy pytlů a beden a košů a škatulí, ze kterých se sypou otvorem uprostřed dvora zvadlé stonky z květinářství, papíry z velkoobchodů, propadlé programy a jízdenky a obaly z eskym a polárek, pocákané archy po malířích pokojů, chuchvalce mokrého a krvavého papíru z Masen, ostré odřezky z fotografických ateliérů, obsahy košíků z kancelářů i s cívkami psacích strojů, kytice zvadlých narozenin a jmenin, někdy mi padne do sklepa do novin zabalená dlažební kostka, aby papír vážil víc, omylem odložené kartonážní nože a nůžky, kladívka s pajsry na vytahování hřebíků, řeznické fašeráky a šálky se zaschlou černou kávou, někdy i uschlé svatební kytice a stále svěží pohřební věnec z umělých květů a listů. A já to všechno lisuji v me chanickém lisu, třikrát týdně nákladáky odvázejí ty moje balíky na nádraží do vagónů a pak dál po kolejích až do papíren, aby tam dělníci přestřihli dráty a svalili moji práci do louhů a kyselin, ve kterých se rozpustí i žiletky, kterými si co chvíli pořežu ruce. Avšak tak jako v proudu kalné říčky, která protekla továrnami, se zablýští krásná rybka, tak v proudu starého papíru se zableskne hřbet vzácné knihy, dívám se oslněn chvíli jinam a pak ji vylovím, otírám o zástěru, rozevřu a přivoním k textu vonícím liteřinou a pak teprve homérskou věštbou si přečtu první větu, na kterou si opřu oči, a pak uložím knížku mezi

ostatní krásné nálezy do bedničky. To je potom moje mše, můj rituál, abych každou takovou knihu si nejen přečetl, ale po přečtení ji uložil do srdce každému balíku, protože já každý balík musím vyčabakovat, musím mu dát svůj charakter, můj podpis...

8.

Ten čas, kdy Vladimír psával do noci svůj deník, který se podobal protokolům z operačních sálů, do kterých se zapisují postupy léčených vnitřností, navštěvoval nás básník Bondy. A pokaždé, když mu Vladimír četl z deníku, Bondy dupal podrážkami svých malých střevíců a křičel: Kurva fix! Než já najdu jeden takovej vobraz, tak prstíčkem musím překopat celý náměstí! A von jich celý stovky sype takhle z rukávu! Vladimíre, proboha! Pište básně! A Vladimír se prostomyslně usmíval, vrkoče vlasů mu padaly do čela, smál se a zářil štěstím, protože Vladimír býval přístupný dojetí a pochvale a podobal se tu chvíli dítěti, které spatřilo rozzářený stromeček na Štědrý den. Jinak ale dovedl hnát rytmus lásky a zloby do krajností. Obrazem jeho vztahů ke spolužákům z výtvarné školy, k matce, spoludělníkům i představeným, byla sinusoida, příliv a odliv, černá a bílá. Tak bláznivě miloval a současně terorizoval každého, s kým se setkal, protože raději se jevil jako pomatenec než maloměšťák...

9.

Minulý měsíc mi přivezli a shodili do sklepa šest metrických centů reprodukcí slavných mistrů, šest metrů promočených Rembrandtů a Halsů a Monetů, Klimtů a Cézanů a jiných těžkých frajerů evropské malby. A tak každý balík teď rámcuji z boku reprodukcemi a navečer, když balíky stojí před výtahem v řadě, nemohu se nasytit té krásy zdobené na bocích, tu Noční hlídkou, tu Saskií, tu Snídání v trávě, tu Domem oběšence, tu Guernikou. A tak já jediný na světě vím navíc, že v srdci každého balíku spočívá ote-

vřený Faust, tu Don Carlos, tady obklopen hnusným papírem zakrácených deklů leží Hyperion a tady v balíku z pytlů od cementu spočívá Tak pravil Zarathustra. Tak jedině já sám sobě jsem v jistém smyslu současně umělcem i divákem, já jediný na světě vím, ve kterém balíku jako v hrobce leží Goethe a Schiller, kde Hölderlin a kde Nietzsche. Proto jsem každý den zbědován a k smrti unaven a rozdrásán a šokován, a tak abych zmenšil a umenšil to ohromné vydávání se, piju džbány piva a cestou pro pivo k Husenským mám sdostatek času, abych mohl meditovat a snít o tom, jak zítra budou vypadat mé další balíky. Jen proto piju kvanta piva, abych líp viděl dopředu, protože já v každém balíku pochovávám vzácnou relikvii, otevřenou dětskou rakvičku zasypanou zvadlými květinami, třepením staniolu, andělskými vlasy, abych udělal příjemný pelíšek pro knihy, které se objevují tak překvapivě v mém sklepení zrovna tak, jako jsem se v tom sklepě objevil já. Proto jsem pořád v prodlení s prací, proto se na dvoře tyčí papír ke stropu zrovna tak, jako hora starého papíru v mém sklepě zasypaným otvorem ve stropě pokračuje až do stropu dvora...

10.

Když měl Vladimír dobrou náladu, jen jsme vyšli na ulici, už vyhodil nohu tak vysoko, že položil podrážku botek na nejvyšší šprycel žebříku, který byl řetízkem připoután ke kandelábru plynové lucerny. A skoro dvoumetrový Vladimír zvedl ruce a v té póze číchal ke svému střevíci a zavazoval si zvolna a pomalu tkaničku. A po Hrázi věčnosti, tou naší uličkou, se blížil básník Bondy a už zdaleka nám hrozil, obracel oči k nebi a pak se procházel kolem dokola mezi kandelábrem a vztyčenou nohou opřenou o poslední šprycel žebříku, a křičel nadšením: Kurva fix! To jste narafičili na mě! To je ouplný cirkusový numero! Poníček běhá mezi nohama žirafy! Vo tomhle až budu večer vypravovat svému dvojníkovi, ten mi vynadá, že jsem na to už dávno nepřišel já! A Vladimír, aby